

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА VII • БРОЈ 131. • 10. АВГУСТ 1978.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА



Збор братства и јединства

У недјељу 6. августа текуће године одржан је шеснаести по реду традиционални збор „Братство-јединство“ на Зубачким Убличима — тромеђи Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе.

Радни људи, грађани и омладина из девет општина пријују братских република: Билеће, Дубровника, Котора, Никшића, Тивта, Требиња, Херцег-Новог, Цетиња и Будве нашли су се на заједничком Збору. Својим масовним присуством манифестовано је и овом приликом неразрушиво братство и јединство, најдрагоценјија тековина свих наших народа и народности и оданости воленом другу Титу.

На позив Комунистичке партије Југославије најбољи синови и родољуби из ових крајева отишли су, под револуционарном заставом слободе, славним путевима пролетерских бригада широм наше домовине у одлучну бескомпромисну борбу до коначне победе. На овој тромеђи збрата и љеливих република, попришту сталних борби и устанака, за читаво вријеме четврогодишњег рата борбени поклич није престајао. Док је читава наша отаџбина била у револуционарном расположењу, док су се устаничке пушке оглашавале свуда у Југославији, на Зубачким Убличима почетком јесења августа 1941. године нашли су се на заједничком скупу родољуби из Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе да се договоре о даљим смјерницама борбе и устанка.

На слободарском херцеговачком тлу сједињени у братској борби нашли су се Хрвати, Срби, Црногорци и Мусимани, надахнути заједничким жељама и мислима да снагом свог оружја створе ново поприште. Овом састанку присуствовао је и легендарни партизански командант Сава Ковачевић.

Омладина, радни људи и грађани из ових општина почетком августа сваке године окupљају се у великом броју на Зубачким Убличима у жељи да евоцирају успомене на тај догађај. На овај начин пружају доказ о јачини највеће тековине наше револуције — неразрушивом братству и јединству народа и народности Југославије.

Народ збрата и љеливих република, као и сви радни људи, грађани и омладина наше слободарске домовине, свјесни су огромних жртава које су дате на брануку отаџбине за он што нам је увијек било највеће и најдраже — за слободу, независност, социјализам, за срећан живот. То је, истовремено, највећа гаранција да никоме више никада не дозволимо да дира у нашу независност и слободу.

Ове године наша општина била је домаћин традиционалног збора. Програмом прославе било је обухваћено заједничко логоровање омладине Дубровника, Требиња, Никшића, Цетиња, Билеће, Котора, Тивта, Херцег-Новог и Будве, затим логорска ватра и разговор народног хероја Марка Станишића са омладином.

Шестог августа када је одржана главна прослава, Градска музика Будве приредила је концерт, а затим је на великом народном збору говорио Михаило Тиодоровић, предсједник СУБНОР-а СР Црне Горе. У извођењу културно-забавног програма учествовала су културно-умјетничка друштвена општина учесника овога Збора.

У неомеђеном стваралачком раду народа Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе, у заједници са свим братским народима и народностима социјалистичке Југославије, у даљем наставку револуције која стално траје и тече на плану целокупног друштвеног-економског и културног развоја изграђујемо и јачамо нове самоуправне односе и сигурно корачамо ка ведријој сјутрањици — већем прогресу и благостању.

Милорад ДАПЧЕВИЋ

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

ЕНЕРГИЧНО ПРОТИВ СВИХ СЛАБОСТИ

Све је више радних људи и грађана који се обраћају органима Савеза комуниста када је упитању нарушавања њихових самоуправних права, самовоља појединца, бирократски однос и друге аномалије. То јасно говори да се знатно више него раније води рачуна о певољама радног човјека и да се траже путеви како да му се помогне.

Ово је констатовано на недавно одржаној сједници Општинске конференције СК која се бавила проблемима на које указују предлози, представке и жалбе чланова Савеза комуниста, радних људи и грађана, којој је присуствовао Анђелко Ковачевић, извршни секретар у Предсједништву ЦК СК Црне Горе.

Како стоји у материјалима припремљеним за овај скуп, Ко мисија Општинске конференције СК разматрала је за годину дана 82 жалбе и представке, од којих само двије нисујесуријешене. Жалбе указују да има дебордација код неких служби и органа и да основне организације Савеза комуниста у тим колективима треба да се одлучно супротставе бирократском понашању самовољи појединца који свјесно или несвесно користе самоуправљачка права запослених. Девизације су запажене у служби запошљавања: конкурси се монтирају према личностима које искажују радне организације желе да приме у радију однос; у дosta случајева траже се кандидати за поједини радни мјеста на којима већ неко ради, а инијиријада случај да се радницима, који су примљени на одређено вријеме пре кидају радију однос како не би постали стапни радници, и на тај начин се изиграва закон. У Основној организацији удруженог рада „Морген“ радници се премјештају на друго место без његове сагласности, а у Основној организацији удруженог рада „Авана — Бечићи“ примљено је у радију однос лице које не испуњава услове предвиђене актом о систематизацији радних мјеста. Пропусти у радију примјештаја су и код Самоуправне интересне заједнице у треће и изградњији Будве, у Основној организацији удруженог рада „Пракса“ у Бечићима, Основној организацији удруженог рада „Хотели Словенска плажа“, и још неким.

Основне организације Савеза комуниста морају се оспособити да се у оквиру ССРН, синдикалних и осталых друштвено-политичких организација обезбиједи да радни људи и грађани буду активни носиоци права одлучивања на свим подручјима која задиру у рјешавању питања која се односе на друштвени стандард, разне комуналне објекте, у области културе и физичке културе, образовања и другим дјелатностима. Посебан значај мора бити дат ангажовању основних организација Савеза комуниста у организацијама удруженог рада које непосредно треба да у својим програмима истичеју ангажовање на што ефикаснијем и рационалнијем пословању уз обезбеђење продуктивности рада. Неопходно је заштитити питање одговорности, посебно у оним срединама преко којих се врши реализација одређених програма у области комуналног стандарда, друштвених дјелатности и задовољења општих потреба. Основне организације СК искључују

УСВОЈЕН ПРОГРАМ РАДА КОНФЕРЕНЦИЈЕ. — ОСНОВНОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ СК ХОТЕЛА „ПАРК“ УПУЋЕНА ДРУГАРСКА КРИТИКА. — БРАНКО ИВАНЧЕВИЋ ИСКЉУЧЕН ИЗ САВЕЗА КОМУНИСТА

издвојене СК у овим срединама треба, знатно више него до сада, да дјелују тако како би одговарајући органи самоуправљања с више одговорности и потпуније остваривали своје обавезе и на тај начин сужавали простор за испољавање слабости — истакао је на сједници **Жарко Миковић**, секретар Општинског комитета СК.

На овом скупу се чуло да све мање анонимних писама, што говори да грађани слободно износе слабости и примједбе и да се не плаше посљедица.

— Ипак, примјењује се да су у низ случајева заобијени органи управљања, партијска организација и синдикат, као и надлежне комисије: људи се жале вишим партеријским форумима, тако да је свака четврта жалба стигла преко виших органа — констатовано је на сједници Општинске конференције. — Појединци пишу жал-

тања и неспровођења ставова Општинске конференције.

Општинска конференција СК, још на сједници крајем марта ове године, разматрала је и усвојила Извештај радне групе Извршног комитета Предсједништва ЦК СК Црне Горе о неким негативним појавама у друштвено-политичким односима у општици Будва и Закључке Општинског комитета СК који су тражили решење за испољење слабости. Тада је заједничко сарадњи са општинском конференцијом СК и извршним одбором СО искључен из чланства СК, секретару СО изрекле посљедња јавна опомена, а предсједнику Извршног одбора, док Основна организација СК органа управе Скупштине општине спроведла је закључке и изрекла мјере секретару и предсједнику Извршног одбора, док Основна организација СК хотела „Парк“, код које је Бранко Иванчевић био партеријски повезан, није поштовао договор. Констатовано је да су комунисти хотела „Парк“ одржали три састана на којима су детаљно упознati с проблемима и слабостима као и с њиховим новицима, али остало се само на томе.

„На рад ове Основне организације СК изразито не повољно је дјеловао држављани и иступање Бранка Иванчевића. Он је у својим дужим излагањима, узимајући ријеч у више наврата, настојао да кривицу за створено стање и испољене слабости пре баци на друге — пише у материјалима.

— Игнорисао је рад радне групе Општинског комитета, као и Општински комитет, а истовремено је приписао једностраност у раду радне групе Извршног комитета Предсједништва ЦК СК Црне Горе, која је, по његовом мишљењу, прихватила једностране ставове Општинског комитета. У својим изјавама испољио је непринципијалност одсуства самокритичности, као и намјеру да своје слабости пребаци на терене непретпостављене и на водне рибљачке и пријатељске везе између представника појединих органа који су имали за циљ да изврше обратун с њим.“

Речено је да је Иванчевић својим некомунистичким понашањем довео у заблуду комунисте ООСК „Парка“ та ко да од укупно 12 чланова, њих пет, заједно с њим, нијесу прихватили извештај и закључке виших партијских foruma, због чега је и усlijedila казна.

С. Г.

бе у више примјерака па их распореде свим комисијама и форумима без обзира у чију надлежност спадају, што веома често доводи до збрке.

На овом скупу усвојен је програм рада Конференције. Ко митета и осталих органа и тијела Конференције до краја 1978 године. Веома предизвикано је утврђење ставова и рокова, тако да треба очекивати плодан рад у наредном периоду.

Једна од тачака дневног реда ове сједнице носила је назив „Извештај о спровођењу закључака Општинске конференције СК у вези неких појава и стања друштве по-политичких односа у општини Будва.“ Поншто је разматран материјал, након краће дискусије, једногласно је одлучено да се из чланства СК искључи **Бранко Иванчевић**, досадашњи предсједник Скупштине општине Будва. Основној организацији Савеза комуниста хотела „Парк“, чији је Иванчевић био члан упућена је другарска критика због неприхва-

ПРЕД СЈЕДНИЦУ СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Предстоји ревизија више урбанистичких планова

Иако по Пословнику љетњи одмор Скупштине општине траје, по правилу, од 15. јула до 1. септембра, ове године, због изузетног актуелне проблематике, у току су припреме за одржавање сједнице Скупштине средином августа. За ту сједницу Извршни одбор и скупштинске комисије припремили су материјале које ће, током прве половине августа, бити предмет разматрања делегација организација удруженог рада, мјесних заједница и самоуправних интересних заједница. Од изузетног је значаја информација о урбанистичкој проблематици. Предложене су и конкретне одлуке:

— да се у року од осам мјесеци изврши ревизија Генералног урбанистичког плана;

— да се и у року од једне године изврши ревизија просторног плана општине;

— да се израде ревизије детаљних урбанистичких планова: Под магистралом, Бабин До, Бечићи и Петровац — у року од два до шест мјесеци;

— да се изради детаљни урбанистички план зоне ста новања ниске густине у Јазу.

Финансијска средства за израду ових планова обезбиједиће: 75% СИЗ за изградњу и уређење општине и 25% Скупштина општине Будва.

Из информације о финансијским обавезама Скупштине општине види се да је у протеклом периоду створено више обавеза него што су биле објективне могућности за њихово измирење, као и да је изузетно лоша књивогодствена евиденција финасијских обавеза.

Припремљена је Одлука о усвајању завршног рачуна будућег и резервног фонда за 1977. годину, по којој су остварени приходи буџета у износу од 39.835.445, а расходи од 40.164.044 и дефицит од 328.599.000 динара који се покрива на терет резервног фонда.

Комисија за избор и именовања предложила је да се за предсједника Комисије Скупштине општине Будва за праћење спровођења Закона о удруженом раду по новој бира Иво Калештровић, а за чланове: Петар Стругар, Недељка Менћ, Павле Ражнатовић, Раде Грговић, Љубо Веци, Иво Арменко, Милинко Шљиваччанин, Невенка Грговић, Радован Радом и Павле Вујовић. Иста комисија предлаже да се за предсједника Комисије за давање на коришћење станови бира Илија Франчићевић, а за чланове: Лазар Борета,

**Приморске
новине**

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакциони колегијум. Главни и одговорни уредник Милован Пајковић. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна: 20710-678-287 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Преплатна годишња 48 дин.; за иностранство двоструко — Рукописи се не враћају.

Крсто Марковић, Бранислав Крштовић, Владимир Јовановић, Иво Калештровић, Марко Ивановић, Гојко Љубановић и Ева Митровић.

За вршиоца дужности директора Школског центра за средње образовање и васпитање предложена је Нада Поповић, професор из Будве.

Од посебног су значаја информације о бесправној градњи на подручју општине у периоду 1975—1978. године, као и о припрема за Осми

ПЕТНАЕСТ СЈЕДНИЦА ИЗВРШНОГ ОДБОРА

Изабран 13. априла на првој сједници извршног одбора, представници Скупштине општине и њених организација, Синдикалног вијећа и организација синдиката, мјесних заједница, делегација и самоуправних интересних заједница. Поред редовног објављивања материјала са разних сједница, састанака и конференција, о којима би Редакција требало да буде редовно и правовремено објављивана, лист ће доносити прегледне информације из основних организација и, на тај начин, доприносити развијању самоуправљања преношењу искустава и омасовљењу стваралачке иницијативе чланства и радних људи. Посебна пажња биће посвећена омладини у чemu Општинска конференција Савеза социјалистичке омладине треба да пружа редовну помоћ путем проширивања сарадње и информисања о свим акцијама од значаја за ширу читалачку публику.

Треба посебно истаћи да сједницима присуствују готово сви чланови Извршног одбора, представници Скупштине општине и друштвено-политичких организација, што омогућује свестранije и цјеловитije сагледавање проблема и доношење најприкладнијих предлога и решења.

Конгрес СУВНОР Југославије који се одржава у Будви од 18. до 21. октобра 1978. године.

Предлогом одлуке о помоћи жртвама фашистичког терора предвиђа се повећање помоћи са 940 на 1500 динара мјесечно, и то од 1. јануара 1978. године. Ову помоћ до сада користе четири лица.

Ради усклађивања са републичким законима утврђени су предлози одлука: о посебном општинском порезу на промет производа и услуга; о порезу на промет непокретности и права; о комуналним таксама и о висини накнаде за радове које изводије општински орган управе за геодетске послове.

Припремљено је и више предлога решења из имовинско-правних односа.

ПРОГРАМСКО-САДРЖАЈНА И ИДЕЈНА ОРИЕНТАЦИЈА „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ОГЛЕДАЛО НАПОРА И СТРЕМЉЕЊА

Да би могао да што потпуније одговори својој улози — да редовно и објективно информише радне људе и грађане овога општине о свим збијањима која их интересују и да буде огледало њихових напора и стремљења у свакодневној активности — лист ће то чинити — како је закључено на сједници Издавачког савјета одржаној 31. јула — преко и у оквиру, унутрашњеполитичке, привредне, културно-просветитељске, дјечје и спортске рубрике.

У оквиру унутрашњеполитичке рубрике објављивање се материјали из рада свих друштвено-политичких организација, с тим што ће се редовно пратити рад организација Савеза комуниста, Социјалистичког савеза, Скупштине општине и њених организација, Синдикалног вијећа и организација синдиката, мјесних заједница, делегација и самоуправних интересних заједница. Поред редовног објављивања материјала са разних сједница, састанака и конференција, о којима би Редакција требало да буде редовно и правовремено објављивана, лист ће доносити прегледне информације из основних организација и, на тај начин, доприносити развијању самоуправљања преношењу искустава и омасовљењу стваралачке иницијативе чланства и радних људи.

Посебна пажња биће посвећена омладини у чemu Општинска конференција Савеза социјалистичке омладине треба да пружа редовну помоћ путем проширивања сарадње и информисања о свим акцијама од значаја за ширу читалачку публику.

Треба да се усвоји програмска редакција са сједнице Издавачког савјета

самостално или у сарадњи с другима, активност галерија и Архива. С обзиром на постојећу реорганизацију у кинематографији, лист ће објављивати читаоце о пројектима за снимање филмова и о њиховом остваривању.

Ако не у сваком броју, у сваком другом доносиће ликовне прилоге у подрубрици „Одабране странице“ Већ од септембра

не прегледне информације о дјелатности појединачних клубова, односно спортивских дисциплина.

У оквиру свих рубрика, лист ће неговати подрубрике: „Истичемо“, „Курзивом“, „У слици и ријечи“, „Наши трибине“, затим осврт, коментар, интервју, приказ, фельтон (подлистак), писма читалаца, „Има ријеч“, „Наши културно-историјски спомен-

ПИСМА УРЕДНИШТВУ

ИСПРАВЉАМО

У „Приморским новинама“ број 128. и 129. од 10. јула 1978. године на страни деветој објављен је податак да је у Цуцама погинуо Ђуро Тодоров Куљача као инструктор Приморског батаљона. Ово није тачно, јер Приморски батаљон није имао никаквих инструктора, а Ђуро Куљача био је комесар тог батаљона од почетка марта 1942. до његовог расформирања.

Као комесар Приморског батаљона Ђуро је отишао са Ограђенице у правцу Катунске нахије са једним дијелом бораца. Иако је Батаљон имао више стотина бораца и старешина, са Ограђенице их је тог дана отишло само око 40. Два дана касније у истом правцу пошла је и Которска чета под командом друга Антона Шурана која је, такође, била у саставу Приморског батаљона. Због прекида везе и ажије националиста и четнича она није успјела да се споји са главничком, већ се вратила на терен. Одлазак за главничком с терена био је постављен на добровољној основи и нико није имао права да некоме нареди да иде, због чега је већина бораца и командног кадра остала на терену.

Када је почетком маја 1942. Штаб Јовићенског одреда у рејону Трешњева, извршио реорганизацију и спајање теренских батаљона, тада је званично престао да постоји и Приморски батаљон. У тој реорганизацији Куљача је (а то је Ђуро) постављен за замјеника комесара Четвртог батаљона. Вршећи ту дужност постину је истог мјесеца на брду Дрошкорица близу Грачкова. Овај податак о његовом постављању на постину дужност налази се у ЗБОРНИКУ ДОКУМЕНТА И ПОДАТАКА О НОБ-ТОМ III књига 3, документ број 65, страна 161 и 162 од 7. маја 1942. године.

У истом броју листа, на истој страни, у напису „Демонстрације у Светом Стефану“, чији сам ја аутор, иако у потпису мог имена нема, погрешно је одштампано име Саво Калуђеровић, а треба да стоји Спасо Јован Калађурђевић. Скојевић од маја 1941. борац и пушкомитралјезац, он је храбро погинуо 20. марта 1942. на Црквинама код Колашина.

Саво Т. Куљача



Са сједнице Издавачког савјета тембра мјесецу лист ће се позаводити популарисањем Јубиљног дјела, с обзиром на обиљежавање стогодишњице смрти овог књижевника — опет у вези с туризмом, мале привреде, здравства и комуналности. Проблеми спађају са борбом за већу производивост и штедњу биће обраћавани преко подрубрике „Из радних колективова“.

У културно-просветитељској рубрици пратиће се проблеми школства и васпитања, рад Културног центра и све манифестације које ова институција организује и води

ицији. „Из наше историје“. Разумљиво оне ће се појављивати повремено, зависно од потребе за њима и расподјељивим материјалима.

Износећи програмску садржину и идејну оријентацију „Приморских новина“, молимо читаоце да је размотре и ставе одређене приједбе или направе изјесне допуне или изјене, а у првом реду да својом сарадњом помогује да лист буде у пуном значењу ријечи њивов и да одговори своју улозу.

ИЗ РАДА ДЕЛЕГАЦИЈЕ МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУДВА I

Прва искуства охрабрују

— До сада је делегација Мјесне заједнице Будва I — рекао нам је њен предсједник Милан Кљајић — на пет сједница разматрала око 80 материјала. Додао је да се сједнице одржавају ван радионог времена и да им редовно присуствује већина чланица, тј. да није било слушача одлагања и поновног за казивања сједница. Овим зна чајним скуповима присуствују представници свих друштвено-политичких организација, чланови Савјета и Извршног одбора Мјесне заједнице, којима се уз позиве редовно достављају неопходни материјали. Ради што боље информисаности грађана по неколико комплета материјала који ће се разматрати на сједницама могу се добити у просторијама Мјесне заједнице где их користе грађани ради упознавања с њиховим садржином и давања одређених предлога и сугестија.

УВАЖАВАЊЕ СВИХ ПРЕДЛОГА И МИШЉЕЊА

Период од три мјесеца је кратак да би се могла дати цјеловитија оцјена укупне активности делегације. — Ипак — рекао је Кљајић — у досадашњем раду дошао је до изражавања активност већине чланова која се манифестовала у настојањима да се што боље упознају с предлогом одређених рješenja, штавише и да учествују у њиховом креирању. Даља карактеристика рада делегације јесте пуна колегијалности и уважавање свих предлога који се разматрају с дужном пажњом. То је и разумљиво када се има у виду да се у делегацији, која броји укупно 29 чланова, налази пет економиста, по четири правника и просветна радника, два инжењера, три техничара, шест радника са средњом спремом и пет пензионера, који настоје да буду стално у контакту с базом и траже сугестије и предлоге грађана о свим важнијим питањима с подручја Мјесне заједнице.

У наставку разговора Милан Кљајић је истакао да није потпуно задовољан остваривањем непосредних контаката између грађана, делегације и стручне службе Мјесне заједнице, па убудуће треба усмjeriti пажњу како би се предлози бирача стављали на дневни ред сједница. — Само тако Мјесна заједница може постати заједничка кућа у којој ће се договарати и утврђивати ставови, политика и задачи за будући рад.

ТРАЖИ СЕ УТВРЂИВАЊЕ ОДГОВОРНОСТИ

Набрајајући значајнија питања о којима је делегација рјешавала, Милан Кљајић је нагласио да су сва она била врло важна и заслуживала пуну пажњу. Делегација је дала посебан до- принос приликом разматрања предлога одлуке о буџету, истичући да треба покренути поступак у циљу утврђивања одговорности лица која су задужила општину без покрића и без сагласности делегата, након чега би се о свему упознали и грађани. Препоручено је надлежној служби Одјељења за привреду и инспекцијске по слове, односно рачуновод-

ству, да се утврде све обавезе и задужења из ранијих година и да се о томе сачини информација коју ће разматрати све делегације на подручју општине. Било је ријечи и о томе да се приступи реорганизацији органа управе, тј. да се појединачни радници размјесте на дру-



Милан Кљајић

га радна мјеста, односно да се сада упражњења радна мјеста попуни радницима из привреде. Поднijет је захтјев да се пројекат хотелског комплекса око „Авале“ поново стави на јавни увид грађана. Приликом дискусије о предлогу одлуке о учешћу наше општине у финансирању изградње канализационог система делегација је усвојила закључак да се формира стручна комисија која ће контролисати до сада извршене радове, а да се за извођење будућих радова одреди надзорни орган.

На питање да ли делегати на сједницама Скупштине општине износе ставове делегација или своје личне ставове, Кљајић је одговорио да

се до ставова долази заједнички, тако да делегатима није тешко да конструктивно учествују на скupštinskim сједницама. Закључак је — додао је он — да се у принципу на сједницама Скупштине општине не разматрају питања о којима се претходно нису изјасниле све делегације. Иначе, већина пре длога и сугестија делегације Мјесне заједнице Будва I наилазило је на пуно разумијевање и подршку СО и Извршног одбора.

САРАДЊА — СВЕ ПЛОДНИЈА

Предсједник делегације Мјесне заједнице Будва I изразио је задовољство што се тиче стручне помоћи органа управе и Извршног одбора — на свим сједницама присуствовало је по неколико чланова Извршног одбора и одговорних радника органа управе који су се залагали и добрим дјелом успјели да у делегацији што боље објасне проблематику која се налазила на дневном реду. Ова помоћ утолико је потпуна да се има у виду да су материјали који се примијеју за скupštinske сједнице доста обимни и да заједно у најразличите области живота и рада наше општине. Дошло је и до значајних побољшања у погледу припрема материјала који се достављају делегацијама. У тај посао, поред одговорних радника органа управе, укључени су Извршни одбор и његове комисије, одбори, савјети и радна тијела Скупштине општине што доприноси осјетном напретку у обради материјала у односу на ранији период. Из дана у дан развија се све садржајнија сарадња између одговорних органа скupštine општине и делегације Мјесне заједнице — рекао је на крају Милан Кљајић.

Главна сезона захтијева пуну мобилност радних људи и грађана у приморским мјесним заједницама. Зато ни ова светостефанска није изузетак. Можда је та мобилност видљивија него у другим мјестима, а томе се не треба чудити: ради се о најatraktivnijem dijelu jugoslovenske obale. То намење озбиљне и сложне задатке — углед овог „небесkog“ кутка треба сачувати. Светостефански туристиčki radnici у могућnosti су да се ухвате у коштац с проблемима. У томе добром dijelom i uspijevaju, ali ni jesu, niti smiju biti, u potpunosti zadovoljni. Неки договори, озбиљно припремани, сачекају паредну сезону да би се реализовали најчешће због несташице представа.

Туристички радници не стижу ни да предахну. Стално неки састанци, договори, акције. И прије подне, и поподне, често и ноћу. Спокојни мијора за домаћине под разграпатим маслинама не може бити. Бар док сезона траје. А одмах потом: припреме за нову сезону — састанци, договори и акције до паредног врелог љета, као што се зна, до туристичког динара није лако доћи. Другачије само лајци мисле.

Да почнемо с најобични-

НАШ ОСВРТ

(Не)рад кућних савјета

КАО ШТО ЈЕ ПОЗНАТО, у Будви и Петровцу је, нарочито у последњих десетак година, подигнут приличан број стамбених зграда: лијепих, сунчаних и... оних других. Одмах да кажемо да су оне, гледано у цјелини, у дosta добром стању, да нема сасвим запуштених, односно препуштених самим себи. Упоређујући их са сличним у другим мјестима и срединама, мислим, да се и на први поглед примјећује да о њима неко брине. Без сумње, видљиви су напори које комунално-стамбено предузеће — ОУР за изградњу и одржавање становова — и Општинска самоуправна интересна заједница становова улажу на одржавању стамбеног фонда у општини.

Ипак, на овом плану, чини се, изостаје акција, изостају напори, једном ријечју не може се бити задовољно с досадашњим радом кућних савјета. А кад говоримо о њима треба, прије свега, и стаћи да они нису ни формирани у свим стамбеним зградама, а и тамо где годинама постоје, егзистирају, осим ријетких изузетака, само на папиру. Дакле, у дијелу стамбене политике у општини — у чувању и одржавању друштвених становова, као и у успостављању реда и мира у њима — изостала је, односно недовољно је изражена активност кућних савјета, тих незамјењивих органа друштвеног самоуправљања у овој области живота.

Такав рад кућних савјета

има dakako za poslednicu da se nosioči stanarskog prava, što ne reči, stanari u dрушtevnom zgradama, mogu da poštaju (читај: понашају се!) i u stanu i u opštini u zgradama gdje žive onako kavku kulturu становova na maticu. Зато нису ријетки примјери небриге према становима

у друштвеној својини, као ни такав однос према сусједима и другим станарима у згради где се стањује да је то несхватљиво и било би недопустиво и за вријеме које је далеко иза нас, а камо ли за ово наше градско и индустријско, које само по себи доноси бројне невоље и много тога узимајући, од чега је често једини спас одлазак у природу.

Социјалистички савез, мјесне заједнице и мјесне организације СК морали би више него до сада, да се позбаве овом проблематиком, рекли бисмо, животном проблематиком радних људи и грађана у општини, и то тако што би у први план својих акција и задатака ставиле и питање рада кућних савјета, о чијим активностима би морали више да знају, расправљају и да се договарају. Стога би Социјалистички савез, мјесне заједнице и мјесне организације СК требале увијек да знају који кућни савјет добро ради, а који не, шта се тамо расправља, који комунисти у њима добро ради или не ради итд. Другим ријечима, на активност кућних савјета треба да се гледа као на нешто без чега се не може, без чијег доброг рада радни људи и грађани, најблаже речено, трпе. Наравно, и радни људи и грађани, ствари ових стамбених зграда, такође би морали да показују и испоље више интересовања и напора како би се побољшао рад кућних савјета, који би, поред осталог, стали на пут разним „малим“ самоволјама и узурпацијама, којих — рецимо без устезања — има у свим стамбеним зградама у општини и, што је најгоре, биће их све док се кућни савјети боље не организују, и док не почну да се баве конкретним питањима из домена своје надлежности.

О чистоћи би се могло до ста тога рећи. Негде је боља него што је била, а понедје и гора. Има и субјективних слабости, али и оправдања што све није потаман.

Пут за Пржно, онако не завршен, са оштром каменом подлогом, прича је за себе. Без обзира на важност, боље је било његову градњу оставити за касније. Овакав камак је, и за пјешака је тешко проходан, а да не говоримо о возилима.

Има још доста дилема, али нема нерјешивих. Светостефански приобални појас мора комплетирати туристику понуду — императив је од кога нема одступања. То и поред добра сарадње не може постићи Мјесна заједница и ОУР-а „Свети Стефан“ без помоћи надлежних самовлаупних органа. Они могу заједнички само пеке пропусте отклонити, али Свети Стефан много више тражи: проширење својих капацитета и довођење понуде у складу са својим реномеом. Треба му удовољити у интересу црногорског и југословенског туризма.

Д. Ј.

Светостефанске теме и дилеме

јом, а најважнијом — снабдјевеношћу основним животним артиклима — где се скоро потпуно затајило. Једна јединица — „шалтерска“ — продавница мало помаже. Без магацинског простора, онако мала и оскудна, подејана на славне, или сиротинске послијератне дане. Очита је су противност снему што је на овом подручју, природно обдареном, друштвеним улагалима створено. Дуги редови. Знојна лица, а када роба стигне, док дланом о длан, нестане и хљеба и млијека. Затим трка до Будве, а тамо опет — дуги редови. Тако издана у дан.

Оскудица простора за паркирање је и те како осјетна. Има га једино за возила хотелских гостију, а шта са возилом оних у домаћој радиности и намјерника, који хоће све ово да виде, шта са аутобусима туристичких агенција, који нам гости са свим меридијана у „походе“ довоље? Није, онда, чудно што многе зелене површине, некада у пјесме опјеване, под суровим налетима ауто-

мобилских гума, ту и тамо личе прије на све друго него на зелене површине.

Посебно забринава чувено мијочерско щеталиште, урамљено зеленим декором.

Шетње пјешаци по њему, искакајући, постале су опасне, а из возила се не може готово чинити видети. Онако двосмјерно, без ограничења за све врсте возила, може се по густини саобраћајући са магистралом! Сачињено је да је чудно што су застоји на ћетвртеској, који ће се могли избјећи његовим проглашењем за једносмјерно, тако чести, а гужве и колоне свакодневне.

И локални аутобуси, по којима су се некада могли навијати часови, као да касне за понудом. То ствара непотребне гужве, а друго че-кање первозу. Није стајалишта — да се од врелине склони. Тако је и на магистралама. Врелину не кишне и вјетрови смјенити: онима што остану послије се зоне потребан је на стајалиштима кров над главом.

ТУРИСТИЧКО ЉЕТО 78.

ТВЕДО ЉАН

Бука због пребукирања

Пребукираност, та наизглед беззначајна појава, која се јавља у неједнаким временским циклусима, у зависности од остварења и стицаја низа економско-социјалских и других оконости, узбудила је овог љета много духове и изазвала читаву бурну негодовања, протеста и жалопојки.

Талас незадовољства достигао је кулминацију и чаша се прелила у тренутку када је због малог броја „срежника“, који су са резервацијама у цепу наишли на затворена врата неких хотела, штампа почела да бруји, лансирајући сензионалистичке и алармантне вијести у стилу: „Јадац умјесто љетовања“, „И званом госту мјесто за врата“, „Провео се ко Јанко на Косову“, до тешких оптужби: да ли је домаћи грађанин гост другог реда? Сада, када је еуфорија бијеса већ протутњела, ка да смо у могућности да разумијемо, смиреније и реалијије разматрамо димензије ове појаве и њене манифестације, можемо објективно констатовати да је проблем пребукирања био заиста присутан, или да није био алармантан и да је у разноразним гласима и поплави дезинформација било више жеље за сензацијама него реалистичких приступа и објективне критике која указује и упућује на изналажење најдекватнијих, друштвено корисних рјешења.

На листи оптужених нашао се и „Монтенегротурист“, угоститељско-турички посланици и целокупна туристичка привреда наше општине, на коју је искаљен углавном сваки револт. Јер, сасвим је сигурно иако појава пребукирања није имала шире димензије, иако није било озбиљнијих разлога за буку због пребукирања, ипак и сами сносимо добар дио кривице и сваки покушај њеног ублажавања и изналажења евентуалних објективних оконости, био би потпуно депласиран. Оптимистичке наде уочи овогодишње туристичке сезоне оствариле су се, чак далеко изнад свих очекивања, али је не-планирана најезда туриста разоткрила многочје слабости, пропусте и недопустите грешке у организацији и битисању туристичке привреде на овом сигурно најљепшем и најинтересантнијем дијелу наше обале. Феномен пребукирања и друге

УМЈЕСТО БРАЊА ЛОВОРИКА, ХОД ПО МУКАМА!

сличне појаве, које рађају читав ланац штетних послеци, недвосмислено показују да и поред несумњивог прогреса и видних успјеха, цјелокупна туристичка пријатељска вредност у нашој општини, још увијек болује од тзв. дјечјих болести, па нам због тога остоје једино да објективно, савјесно и комунистички одговорно размотримо насталу ситуацију и благовремено предузмемо потребне акције и мјере, које неће бити упра вљене само на отклањање штетних послеци, већ, пре васходно, жаришта из којих неминовно настају такве посљедице.

Међутим, како је пребукирање само повод за покре тање ширих друштвених иницијатива у циљу разрјешавања многобројних противујача и дилема, то је и наша размишљања потребно усмјерити на опсежније анализе и истраживања дубљих друштвених узрока, положаја и третмана угоститељско-туристичке привреде у систему привређивања, као и значаја задатака који се пред њу постављају. Резултати истраживања најврснијих стручњака јасно показују да ће се туризам незадрживо развијати и да ће његов значај за нашу земљу у целини, све више расти, мада и захтјеви „савремених номада“ постaju сваким даном све комплекснији и префињенији. Без неопходне помоћи и подршке шире друштвене заједнице и без координираних и благовремених акција свих оних субјеката који посредно или не посредно захватају дио туристичког колача, за тим захтјевима немо и даље само каскати.

Бременита субјективним слабостима, неадекватно ре гулисаним доходовним односима, сучења са рјешавањем сијасет проблема, почев од сезонског карактера привреде ћивања, кадрова и потреба за постојањем максимално високог степена културе рада, до немилосрдне конкуренције на свјетском тржишту, туристичка привреда је потпуно немоћна да без правовремене помоћи и интервенције шире друштвене заједнице, одговори све суптилнијим и одговорнијим задацима које јој наимеје савремени развој. Апели и упозорења који због тога стижу из „Монтенегротуриста“ и других су бјеката туристичког промета

не могу се заобићи и остати без одговарајућег одјека. Без икакве жеље да макар иколе правдамо „Монтенегротурист“ и домаће туристичке раднике, морамо признати реалност постојања извјесних чињеница које употребљавају слику тренутног стања и омотују се стицање цјело вијега.

Задаци средњорочног пла на туристичке изградње у СР Црној Гори знатно заостају — остварен је једва његов пети дио. Годинама се не улаже готово ништа у изградњу нових капацитета, за проширење материјалне основе рада, а за посљедњих пет година није изграђен ни један нови хотел. Зато стагнирају и пословни резултати и лични дохоци запослених радника. Многе радне организације жељу за одмором и рекреацијом својих радника остварују изградњом скupих и нерентабилних одмаралишта, умјесто да иду једноставнијим, јефтинијим и рентабилнијим путем удружи вњања средстава.

Крајње је вријеме да најодговорнији форуми туристичке привреде сумирају и проуче искуства из посљедњих „лекција“ и да уз помоћ и подршку свих субјеката друштва предузму одговора јуће мјере економске политике којима би се превазишао постојеће муке и реафирмисао пољујањи углед угоститељско-туристичке дје латности. Тек тада, створиће се услови да туризам постане стабилна и витална привредна грана, и то како са становишта интереса за увећањем девизног прилива и националног дохотка, тако и са становишта стварања оптималних услова за безбрежно љетовање домаћег госта.

Све док не проникнемо у суштину ствари и док се не организујемо у складу с модерним захтјевима, све док будемо тјерали шегу с „пребукирањем Милисавом“ и правили неукусне виџеве на рачун „Живојина који је на мору позелено умјесто да поцрни“, и све док наша сазнања буду стајала на потреби тврђења и доказивања да туризам није само хотел, нећemo успјети да премостили прилично дубок јас изменују јеља и могућности, изменују прокламованих ставова и њиховог практичног оживотворења.

Бранислав Крловић



Плаже пуне „као око“

— ОДГОДИЛИСАМО САДА ДО СЕПТЕМБРА



У НАШЕМ НАЈЕКСКЛУЗИВНИЈЕМ ЈЕТОВАЛИШТУ

ИЗВАНРЕДНА ПОСЈЕТА

У нашем најексклузивном јелетовалишту гостију као никад. Свих 220 постеља у апартманима бившег рибарског насеља су попуњени, баш као и хотели „Маестрал“ и „Милочер“. Док августовско сунце неми

лосрдно пеће, гости траже хладовину под сунцобранима на светостефанској и миљочерској плажи, под старијим маслинама на обали илјади зеленилу полуострва. Иако је све пуно, тишина је свуда присутна, што је карактеристично за ово љетовалиште.

— Готово да не памтимо сваку посјету — прича нам Илија Митровић, замјеник директора ООУР „Свети Стефан“. — И у предсезони, а ево и током главне туристичке сезоне просто смо опсје днути. Слободних мјesta нема, али нема ни пребукирања: гости смјештамо према договореним резервацијама. У Светом Стефану љетују мањом Њемци, али има и Белгијанаца, Италијанаца и Американаца...

15 ДАНА

РЕЗЕРВАТ

ЛОВАЧКО ДРУШТВО „ПРИМОРЈЕ“ одлучило је да оствре Свети Никола код Будве, познато у народу под именом Шкољ, претвори у ловни резерват, насељивши га зечевима. У неколико наврата биће пуштени зечеви у паровима, а забрана лова трајаће пет година. Након тога зечеви ће бити пресељени на копно.

НАЈСКУПЉИ ПАНСИОН

ВИЛА 118 НА СВЕТОМ СТЕФАНУ, најскупљи апартман на Јадрану, током августа добија гости. Како смо обавијеште ни у ООУР „Свети Стефан“, у чуvenој вили, у којој су својевремено боравили Софија Лорен и Карло Понти, Моника Вити, Алберто Моравија и друга позната имена, током августа одмараше један Јапанац, чије име, због пословне сарадње, нису жељели да нам саопште. Богати Јапанац плаћаје дневно 650 долара.

ОДШТЕТА

„ПРЕКОБРОЈНИ“ ГОСТИ који су смјештени у собама домаће радиности добили су од основних организација удруженог рада „Монтенегротуриста“ одштету која је износила 40 одсто од уплатене цијене пансиона. Само је у ООУР „Хотели Словенска плаža“, где је проблем пребукирања у јулу био најизраженији, гостима који су били смјештени у собама домаће радиности до почетка августа исплаћено 400.000 динара.

Пун гостију је и у „Маестралу“ и „Милочеру“. У „Маестралу“ бораве мањом гости с германског подручја, мада има и тридесетак Југословена, док у „Милочеру“ половину гостију чине наши.

— То су мањом Југословени који живе и раде ван наше земље, познати љекари, стоматолози, пјевачи, инжењери, који су запослени у земљама Западне Европе и имају високо примање — рекаје Никола Митровић директор „Милочера“.

У Светом Стефану су нам саопштили да ће посјета бити добра током цијelog авгуستа, да ће се прилично гостију овде одмарати и у септембра.

Добра овогодишња посјета, која је много боља него у прошлогодишњој сезони, позитивно ће се одразити на финансијско пословање: већ је остварен промет већи за девет милиона него у исто вријеме лани.

С. Г.

УСПУТ ЗАПИСАНО

Лапчићи на путу напретка

Док су многа наша села, „поклекла“ пред туричким бумом, опустела и напуштена, јер су се њихови житељи определили за ову уносију при вредну грани, Лапчићи, са тридесетак кућа припитих уз окомити обронак ловћен ског масива, на дванаестом километру од Будве према Цетињу, још увијек одолижевaju искушенима и живе пуним животом, захваљујући упорности и вољи својих вриједних становника. Ни колонизација 1946, ни туристички развој будванске ривијере од 1960. на овамо, нити могућности школовања и запошљавања између ова два раздобља, нијесу могли утицати на то да сељаци напусте Лапчиће. Чак и они који су одлазили да потраже боље услове живота поново су се враћали и пирили врату на старим огњиштима.

Резултати жеље и упорности

Жivot у Лапчићима није био ни лакши ни бољи него у осталим селима у залеђу

и корак ка остваривању тих жеља учијен је још 1957. године када је уведена струја. Нешто касније да би се побољшало снабдијевање електричном енергијом, заједничким радом подигнута је трафостаница. Затим је услиједила акција за каптажу извора и изградњу приступних путева. Године 1971. прокочен је приступни пут до краја ње куће у селу, каптиран извор Ђедовица и изграђен водовод у дужини 1.500 метара. Сви ови послови завршени су захваљујући средствима из самодоприноса сељана.

Приступиће се регулисању бујица

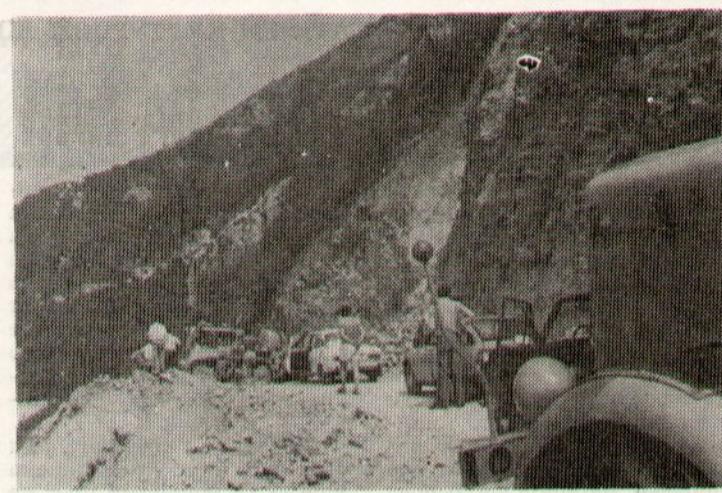
— Било је оних који су сумњивачко гледали на сваку нашу акцију — прича Рако Радоњић, пензионер и друштвено-политички активиста, за кога сељани кажу да је најзаслужнији за објекте које село данас има. — Неки су застали на популарном путу — и када је била акција на електрификацији и, касније, на трафо-станицама

У плану је још много по слова који треба да се ураде уз помоћ Мјесне заједнице Будва II, којој Лапчићи припадају. Један од најважнијих задатака сада је регулисање плодно земљиште и причињавају велике штете. Исто тако, када асфалтна трaka буде пресекла село на два дијела, треба солидно изградити приступне путеве ка њој.

Новом се радује и старо и младо

Иначе, новом путу радује се и старо и младо. Радује му се и Симо Милић са супругом Јоком, који се у родно село вратио послије 50 година сељакања по бијелом свијету, и коме је магистрала опасно поткопала темеље његовог саграђене кућице.

— Нека, нека! — каже он — важно је да се гради пут, јер путеви доносе прогре. А мој кућерак биће обезбиђен посторним зидом. То су ми обећали другови из ОГП и надам се да ће обећање испунити.



На путу Цетиње — Будва

УВЕДЕНА ДРУГА СМЈЕНА

На градилишту пута Цетиње — Будва посао је приликом живију. Уведена је друга смјена и сада се ради од зоре до мрака. Повећан је број радника и побољшана механизација. Ускоро ће најтежа тачка на дионици Лапчићи — Станишићи (усјек у Губавици) бити савладана. Тако ће дио старатеља пута бити ослобођен за саобраћај. Већ је помјерена механизација према селу Станишићи, тако да ће се у току августа саобраћај у правцу Цетиња одвијати несметано.

Како су нам саопштили на градилишту, први слој асфалтне траке у дужини од два и по километра биће постављени крајем августа.

ПРАВНИК ВАМ ОДГОВАРА

Радно мјесто — да или не?

— да ли се у самоуправним општим актима организација удруженог рада може употребити термин „радно мјесто“ када у Закону о удруженом раду и Закону о радним односима тог термина више нема? — пита Јовица Самарџић из Будве

— Може, и поред тога што је у нашој самоуправној пракси владало мишљење да се термин „радно мјесто“ не би могао употребити. У објаконској текста употребљава се термин „послови“, односно радни задаци“, али то не значи да је термин „радно мјесто“ превазиђен и да га треба елиминисати. Овај термин, који је до сада дефинисан као скуп послова, односно радних задатака у оквиру редовне дјелатности основне организације, на којима може да ради један или више извршилаца, задржан је у Уставу СФРЈ и у Уставу СРЦД. Ради се о организационим, а не правном термину, чији је употреба у организацији рада неопходна, па нема мјеста приговорима у случају његовог примене. Тим прије што се у практици показало да су други употребљавани термини, као што су „группа послова“, „радни пункт“, „радно подручје“, неодговарајући. Набрајање послова, односно радних задатака, без њиховог груписавања према сродности, отежава подјелу послова и организацији рада.

У законским текстовима није избегнут термин „радно мјесто“ због тога што је описано да се ради о превазиђеном организационом термину, већ из сасвим других разлога. Наиме, у пракси је било случајева да се приликом отварања радних мјеста не утврђују послови који се на тим радним мјестима обављати. Илијачки доходак није зависио од извршеног рада, већ од значаја које је радно мјесто добијало у односу на друга радна мјеста. Због тога је употребљен термин „послови“, односно радни задаци“, јер се морала обезбједити примјена уставног начела „расподјеле према раду и резултатима рада“.

Када је обавеза радних људи да приликом доношења самоуправног општег акта о систематизацији поступе на горе изложен начин, нема никаквих законских сметњи да се организациони термин „радно мјесто“ употреби у таквом акту, али то не значи да се не може употребити и неки други термин, зависно од дјелатности основне организације.

Д.

ГОСТИ ИЗ ИТАЛИЈЕ

ПОЧЕТКОМ АВГУСТА приличан број гостију из Италије приспио је на Црногорско приморје, посебно на будванску ривијеру. Фериботима „Свети Стефан“, који саобраћа на линији Бар-Бари, и „Тинторето“, који повезује ову италијанску луку с Дубровником, стigli су моторизовани туристи с југа Италије који ће дио одмора ту провести. Као што је познато, у Италији је почeo традиционални ферагосто — мјесец колективних годишњих одмора.

С. Г.



Нијесу изостали ни седамдесетогодишњаци — Иво и Јово Франета су увијек тамо где треба

будванске ривијере. Живјело се, углавном, од земљорадње и сточарства, а нарочито је било развијено виноградарство — вино из Лапчића било је познато по свом квалитету. Земљу је овде врло тешко обрађивати: треба се борити за сваку прегршт плодног тла, које је, иначе, терасасто — подграђено сувомеђом да би се сачувало од јаких пролећњих и јесењих бујица. И сточарством се није лако бавити: оскудијевало се у пашњацима, а планина Коњско, где се касило сијено за зимници и на коњима, често и рамене, носило са ње до села, удаљена је око два сата хода.

На шта је у овом селу одржало живот и привукло не само оне који су га били напустили, већ и многе становнике из већих урбанизованих средина? То је, у првом реду, жеља и упорност његових житеља да у Лапчићима створе услове за живот који се неће разликовати од оног у Будви или било ком приобалном насељу. Та жеља данас је постала стварност. А да би се стигло од жеље до стварности требало је уложити доста труда и зноја уз многа одрицања. Пр

изградњи водовода. Тражили су да им се врате паре које су дали као учешће, а када је све било готово помогли другови из ОГП „Титоград“, који изводе радове на њихову малодушност — свима смо омогућили да се приклуче на водовод. Неколико акција извели смо заједнички са сељанима Марковића: мост на Грђевици и водовод. Масовни одзив био је и на крчењу и насилању пута до цркве. Треба истајати да смо најшли на пуно разумијевање код ОГП „Титоград“, које изводи радове на путу Будва — Цетиње. Ми смо њима дали на употребу воду и материјал за насилање трасе, а они су се обавезали да поправе пут који је поремећен насилом и додадије сеоски пут који је остао недовршен..

Сада прилизимо још једном заједничком послу — наставља Рако Радоњић, иницијатор свих акција у Лапчићима. — Заједно с Грађевинским предузећем „Титоград“ правимо резервоар за воду капацитета 50 кубика, који ће служити за градилиште, а послије ће остати селу.

В. Станишић

ШТА СТОЈИ НА ПУТУ БОГАТИЈЕМ КУЛТУРНОМ ЖИВОТУ

НЕДОСТАКА СРЕДСТАВА ИЛИ НЕУМЈЕШНОСТ?

Општинска Самоуправна интересна заједница културе и науке, која би требала да буде координатор свега што се забива у културном животу општине, ипак није још увијек у стању да то заиста и буде. Разлог — „културни динар“ је недовољан да обезбједи извршење понуђених минималних програма, а још мање да створи услове за проширење материјалне основе ових дјелатности.

Према Договору о остваривању политике и средстава за финансирање општих друштвених и заједничких потреба у општини, максимални износ средстава која се у овој години могу користити за финансирање дјелатности Самоуправне интересне заједнице износи 3,019,293 динара. Међутим, реално је очекивати да ће се остварити свега 2,700,000, те је Самоуправна интересна заједница и вршила расподјелу средстава у том износу, а разлика, односно нераспоређена средства у износу од 319,293 динара, укоко се остваре, ребалансом би се расподјелила накнадно на даваоце услуга.

Ако се има у виду да су трошкови понуђених програма, односно захтјеви давалаца услуга, износили 3,926,506 динара, онда се могућност задовољења њихових захтјева. Сигурно је да ни Самоуправна интересна заједница не може да се помири с тим да се годишње издаваја толико средстава колико је довољно да се одржи само континуитет дјелатности давалаца услуга, исти битим постојање Заједнице било задовољено, те се у том смислу у наредној години морају тражити нова и трајнија решења.

Проценти варају

Средства су подијељена према програмима давалаца услуга — Културном центру, Градске музике, Општинском архиву, као и за заштиту споменика културе и за посебне намјене (сусрете младих репитатора, младих пјесника, билтен итд.).

Ако бисмо судили само по процентима, онда су средства додијељана Културном центру већа за 39% него у прошлој години, Општинском архиву за 10%, Градској музici за 13% итд., што би могло да звучи охрабрује. Међутим, чињеница је да су и у прошлој години средства била недовољна што се

и у овој години, и поред повећања, негативно одражава на материјални положај да валаца услуга и стандард радних људи у њима, посебно на положај и функцију Културног центра, кроз чији се рад остварује највећи дио програма дјелатности Самоуправне интересне заједнице.

Недостатак средстава је човек пута био узрок дилема које су се поставиле пред делегате приликом расподјеле. Тешко је било строго поштавити принцип слободне размјене рада, када се расположија за средство обезбеђују само најосновније захтјеве давалаца услуга. Питање критеријума по којима се врши расподјела, планирање, селекција програма — све су то биле дилеме и неопходне стеченице које се морају прећи да би Заједница постала оно што треба да буде — место где се радни људи договорају.

Планови и програми

У оваквој материјалној ситуацији Самоуправне интересне заједнице, морала је да се врши селекција програма, због чега и даваоци услуга неће извршити понуђене програме. У којој мјери би они били ревидирани — остале да се види.

У програму који је понудио Културни центар, поред традиционалних Дана музике, предвиђене су позоришне представе, ликовне изложбе, фолклорни концерти, књижевне вечери, затим обогађавање књижног фонда, фотографисање експоната Археолошке збирке, чињење зидова Старог града, развијање аматерске дјелатности — драмске и ритмичке секције.

Општински архив ће у овој години и даље радити на комплетирању документације о свим регистратурама; организоваће два савјетовања на тему заштите, чувања и излучивања грађе; извршиће се сређивање и техничка обрада архивске грађе Скуп штите општине и пројекта Јужни Јадран. Радиће се на проучавању грађе у Будви, с посебним освртом на Љубишину одмор радника, односно још увијек није заживјела институција конкурса и слободне размјене рада између корисника и давалаца услуга.

Градска музика планирала је 87 наступа — приликом разних прослава, на фестивалима и такмичењима, сајама и концертима у Будви и другим градовима. Предвиђено је обогаћивање репертоара са 5—6 концертних та-

чака и десетак маршева, као и 300 часова проба с новим члановима, па набавка нових униформи и инструмената.

Радиће се на санацији мањица Подмаине, издаваће се Билтен Међурепубличке културно-просвјетне заједнице, организовати Међурепублички књижевни сусрет младих стваралаца, сусрет младих репитатора и низ других акција.

УЗ ДОСТА ВОЉЕ СА МАЛО СРЕДСТАВА МНОГО СЕ МОЖЕ

Велика је штета што су ИГРЕ ЈУГА, у тренутку када су добиле своју физиономију и стекле пуну афирмацију и код публике и културних радника, неодговорно угашене. Убијећен сам да није у питању недостатак средстава, већ криза организације.

Игре југа биле су замисљене, и у свом кратком животу осмишљене, као фестивал камерног типа, као џердан изузетно квалитетних уметничких доживљаја. Оног тренутка када се покушало да се Игра југа да дименизуја монументалности, да се разбије њихов интимни оквир, да се копирају велики фестивали, када су трошкови доведени до вртоглавих висина — неизbjежно је било оно што се и догодило — њихово умирање!

Будви и Црногорском пријорију су неопходне Игре југа, и њих треба поново оживјети. За то је потребно мало средстава, али доста до бре воље.

Потребно је око 4.000.000 динара

Конципирајући програме за ову годину даваоци услуга полазили су од могућности Заједнице, а не од потребе ове средине за једним пуним културним животом. Разлоги за то су у још увијек присујући „буџетској логистици“ по којој се и подносе захтјеви и расподјељују средства. Још увијек у захтјевима фигурирају ставке „столице и радна одијела“, још увијек није заживјела, тражи повећање личних доходака и регреса за годишњи одмор радника, односно још увијек није заживјела институција конкурса и слободне размјене рада између корисника и давалаца услуга. Вођени старом логиком, још увијек даваоци услуга виде у Заједници јединог мен тора који треба да ријеши све њихове захтјеве, не мијешајући се у њихово самоправно право с каквим снагама и каквом организованом штуком да се и вршију понуђени програми.

Да би се ријешили ти проблеми, неопходно је претходно ријешити материјалну основу и кадровску способност давалаца услуга, првенствено Културног центра, да одговоре својој функцији и захтјевима. Све су то проблеми који у наредном периоду стоје пред Заједницом и које треба ријешити да би у идућој години и корисници и даваоци услуга могли равноправно и слободно да врше размјену свог рада. Са око 4,000.000 динара били би ријешени сви проблеми, а удруженом раду не би треба да представља проблем да издвоји та средства.

Миодраг Вугделић

НАШИ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИ СПОМЕНИЦИ

КУЛА БОШКОВИЋА

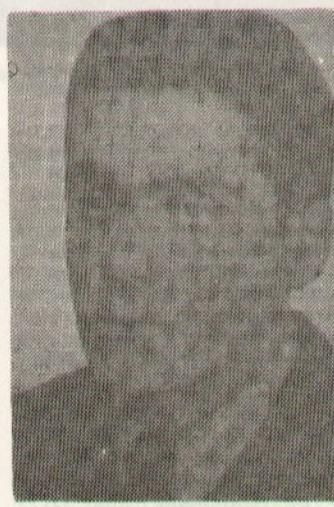


Десетак километара од Петровца према Бару, тамо где је пролазила граница између Турске, Млетачке Републике и Црне Горе, налази се готово заборављен историјски споменик, познат у предању као Кула Бошковића. А некад давно, у вријеме морејског рата, водиле су се око ње крваве борбе. Године 1685. Сулејман-ага покушао је да савлада ово упориште из кога се бранио Вуко Бошковић, командант пограничне страже према Турској. И Махмут-паша Бушатлија, стогодина касније, нападао је и запалио кулу Бошковића, која од тога доба није обнављана, највјероватније због тога што било оно што се и додило — њихово умирање!

У предању постоји још једно тумачење настанка куле: живјело је, наводно, у њој девет брата Бошковића, а једноме од њих је она служила и као опсерваторија да би „гледао у звијезде“. Отуда, највјероватније, и тумачење, објављено у више публикација које су излазиле током прошлог вијека, да ова кула носи назив по имену познатог Дубровчанина астронома Бошковића, који је „са ње гледао у небо и размјере узимао“.

УЗ ГОДИШЊИЦУ СМРТИ ВАСА Т. МИТРОВИЋА

ОТКРИВЕНА СПОМЕН ПЛОЧА



се као радник — стolar и већ изграђени револуционар, јер је још 1936. године постао члан Савеза комунисти чке омладине Југославије и учествовао у штрајковима које је организовала КПЈ у Београду против бившег народног режима.

Доласком из Београда у родни крај постао је руководилац организације СКОЈ-а у Светом Стефану и изабран је у међупротивничку руководство КПЈ.

Иако је погинуо на самом почетку борбе — свега осам дана посвећије тринаестојулском устанку — Васа Томов Митровић остао је у сјећању својих другова и народа наше општине као неустрашиви борац и изванредан револуционар. За 37 година, којима нас дијели од његове смрти, није пала сјенка заборава налик олог јунака чији је читав живот — ажртвовао га је борби за срећу других у својој 21. години — био непрекидно стремљење напријед и одлучна борба против силе, неправде и завојевача. Прекинут у цвијету младости, у напону снаге и стваралаштва, борбе није пут Васа Митровића на дањица, нити пут највећим успехом нашега домовине.

Васа Митровић рођен је 1919. године у сиромашној породици у Пржну. Као и многи други дјечаци из овог краја, рано је отишао од куће, јер су га родитељи дали на изучавање заната у Београду. У родни крај вратио

У ГАЛЕРИЈИ „САНТА МАРИЈА“

ДВИЈЕ ИЗЛОЖБЕ ТАПИСЕРИЈА

У галерији „Санта Марија“ Драгица Пилетић изложила је недавно 25 радова. Иако иде већ утабаним стајама у креацији и у начину израде таписерија, њена особеност је да користи боју и нарочито разноврсност мотива.

Весна Валчић приредила је у Будви своју другу самосталну изложбу. Млада београдска умјетница није подређена ни једном умјетни

чком правцу, и то је уздуже као правог ствараоца-истраживача у области рељефне таписерије. Обликујући канап у ликовне представе, она га води кружно у густо набијене редове, стварајући на појединим мјестима рељефно уздигнуте површине. По ријекло њених визуелних казыва можемо тражити у живописима Мораче, Пиве, Сопоћана, Милешеве, Студенице и других манастира.

Миодраг Вугделић

В. С.

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

СТО ДЕСЕТ ГОДИНА ОД РОЂЕЊА АЛЕКСЕ ШАНТИЋА

Природно и предано пјевао је својој земљи

Један од најпопуларнијих и најзначајнијих наших лирских пјесника, Алекса Шантић (1868—1924) у младости је био — како реће један његов савременик — „богат и аполонски лијеп“. Волио је свој народ и своју земљу дубоко и искрено. У приватном животу био је фанатичан пријатељ и племеник противник, тако да се нико није могао одуријети чару ње гове личности: где год би дошао, собом је доносио сунце.

Рођен је у Мостару, где је, по завршетку трговачке школе у Трсту и Љубљани, провео читав живот. Усамљен у средини где се његов таленат није могао развити, активно је учествовао у културном и политичком животу Босне и Херцеговине, због чега је прогоњен од аустријских окупаторских власти. Тежак живот поробљење



Алекса Шантић:

РИВАРИ

Примите ме тамо на убогу лађу,
И незнана странца назовите другом.
На пучини сињој кад вас муке снађују
И кад муње плану потамнелим кругом:

Ја ћу да се патим и да с вами страдам
И да кушам борбу са морем и небом,
Хоћу да се с вами и молим и надам,
Хоћу да се с вами истим храним хљебом.

И у мутне ноћи, када бура реже,
Када нимфе ћуте у морском биљу,
Ја ћу с вами вући ваше тешке мреже,
Да прекаљен тако напором и радом,
Једном гордо пођем, с новом ватром
младом,
Кроз маглу злих дана свом завјетном
чиљу.

МОЈИ ОЧЕВИ

Моји су очеви из онијех страна
Где мотика звони и где красна бије,
Где зној с чела капље, и где рало рије,
И тврде се груде дробе испод брана...

Моји су очеви из колиба груби'
Где се гусле чују, приповјести, бајке,
Гдјено дјечу уче просте, добре мајке
Кам рођени како брани се и љуби...

Моји су очеви са тимора тије'
Где гнијезде своје красташ оро вије,
И са вихорима бије се и туче...

Моји су очеви бунтовници свети,
Са душом олуја што хрли и лети,
И крилима златне распаљује луче...

земље нашао је одраза у многим његовим пјесмама.

Иако није био радознао, нити „свим срцем за нечим тежио“, Шантић је био врло плодан пјесник: у току три и по деценије, колико је радио на књижевном пољу, написао је велики број родољубивих, социјалних и љубавних пјесама. За њега се може рећи да је Мостар господарио цijелим његовим животом: идејом о срећи,

маштом о слави, смислом о доброти и поноситости. Дивио се само туђој слави, туђој срећи и туђим амбицијама — у нарочитој чедности ни за чим није свом силом посегнуо, ништа није свим срцем зажелио: до краја живота није знао за истину да изабрани људи не живе од оног што им жије врт пружа, већ више од онога што сами од живота отму.

Првенствено патриотски, Шантић је био и љубавни пјесник, али само у доколици — његове љубави биле су без драматичке, сентименталних компликација и префињених химера. Кажу да је волио свега два пута у животу, да је љубав за њега била једна њежна словенска чежња, да није знао за љубавне отрове и злочиначке маније у интригама срца — ни једна његова љубавна рана није била без пребола.

Као народни борац, волио је Змаја више него било којег другог нашег пјесника, и то више Змаја националног бораца него хумористу, сатиричара и ненадмашног дјечјег пјесника. Најдубље дирнут себом Срба муслимана у Азију, испјевао је за њих чувену пјесму „Остајте овдје“, јер:

За ову земљу све вас, све вас веже

Име и језик, братство, и крај света

Пјевао је својој земљи природно и предано као ратар који је залива својим знојем и као ратник који је напати својом крвљу. Слику поробљене земље и тешких прилика у којима су тада живјели наши народи дао је у пјесми „На убогом пољу“:

На убогом пољу мога завичаја

Не чује се пјесма весеља и жетве,

Само шум жалосни робиње Неретве

Хладан вјетар носи преко пусте краја...

Тешко нама!... Ено, туђин се весели

И сва блага наша отима и хара...

Дубоко је саосјећао са својим поробљеним народом и његове муке и страдања осјећао као своје:

Не плачем само с болом свога срца

Рад' земље ове убоге и голе;

Мене све ране мога рода боле,

И моја душа с њим пати и грца...

У мени цвиле душе милиона.

Шантић је пјевао и о братству свих наше народу, искованом у борби:

На врелу братства отрасмо очију вид,

И више ми писмо слепи...

Опрасмо мрље, и кра, и грех, и стид,

И сад смо ко богови лепи.

Најпознатије Шантићеве пјесме су: „Моја отаџбина“, „Ми знамо судбу“, „О класје моје“, „Претпразнично вече“, „О, земљо моја“, „Бока“, „Вече на школу“, „Једна суза“ и „Музи“.

Шантић је преводио њемачке пјеснике, у првом реду Хајнеа, Гетеа и Шилера, а написао је и четири драмске дјела: „Под најлом“, „Анђелија“, „Немања“ и „Хасанагиница“.

СКУП ОДРЕДАБА о подјели времена на дане, недеље, мјесеце и године, календар је ријеч латинског поријекла (Calendae) која је означавала први дан у мјесецу.

Најстарији познати календар, египатски, био је лунарни. Дванаест мјесеци по 30 дана (преосталих пет, односно, сваке четврте године, шест дана додавало се на крају године) били су груписани у три годишња доба, то јест у три пољопривредна циклуса.

По грчком, лунисоларном, календару година је почињала када би сунце дошло у одређен положај (солнцестидиј или еквиноциј), а сваки мјесец почињао је — младим.

Да би отклонио неке недостатке римског календара, који је имао десет мјесеци, Јулије Цезар га је реформисао. Према његовом, ју-

ОДАБРАЛИ СМО ЗА ВАС

О причи и причању

„НА ХИЉАДУ РАЗНИХ ЈЕЗИКА, у најразноликовијим условима живота, из века у век, од древних патријархализма причања у колибама, поред ватре, па све до додерних приповедача која излазе у овом тренутку из издавачких кућа у великом светским центрима, испреда се прича о судбини човековој коју без краја и прекида причају људи људима. Начин и облици тог причања мењају се са временом и приликама, али потреба за причом и причањем остаје, а прича тече даље и причању краја нема. Тако нам понекад изгледа да човечанство од првог блеска свести, кроз векове прича само себи, у милион варџаната, упоредо са дахом својих плућа и ритмом свог била, стално исту причу. А та прича као да жели, попут причања легендарне Шехерезаде, да завара креника, да одложи неминовност трагичног удеса који нам прети, и продужи илузiju живота и трајања. Или можда приповедач са њим делом треба да помогне човеку да се нађе и снађе? Можда је његов позив да говори у име свих оних који нису умели или, оборени пре времена од живота — крвника, нису стигли да се изразе? Или то при поведач можда прича сам себи своју причу, као дете које пева у мраку да би заварало свој страх? Или је циљ тога причања да нам осветли, бар мало, тање путеве на које нас често живот баца, и да нам о том животу, који живимо или који не видимо увек, каже нешто више него што ми, у својој слабости, можемо да сазнамо и схватимо; тако да често тек из речи доброг приповедача сазнајемо шта смо учили, а шта пропустили, шта би требало чинити, а шта не. Можда је у тим причањима, усменим и писменим, и садржана права историја човечанства, и можда би се из њих могао бар наслутити, ако не сазнати, смисло историје. И то без обзира на то да ли обрађују прошлост или садашњост...“

(Иво АНДРИЋ: Говор у Стокхолму приликом примања Нобелове награде)



Свети Стеван

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ

СВЕ О КАЛЕНДАРУ

лијанском календару, који се заснива на Сунчевој години од 365 1/4 дана, прастра година има 365, а свака четврта, преступна 366 дана.

Папа Гргорије XIII уредио је 1582. године календар који се по њему зове гргоријански. Од јулијanskog, тај календар разликује се по томе што тачније рачуна вријеме и установљава да оне стотине године код којих број није дјелив са 400 — нису преступне. Папа Гргорије је одредио да се на темељу његовог рачунања датуми помакну према години недељијовој са 400 за онолико дана унапријед колико је стотиних година било од Цезара до 1582. године. Разлика између старог, јулијanskog, и новог, гргоријanskog, календара износи 13 дана.

Према мусиманској календару који има Мјесечеву годину од 354 дана, године се броје од 622. годи-

не наше ере, то јест од Мухамедовог бјектства из Меке у Медину.

Јеврејски календар има прости годину са 12, а преступну са 13 мјесеци. Године се броје од 3761. године прије наше ере.

Заснован на годишњим добима и на положајима звијезда, календар Француске револуције почиње јесеном равнодневицом. Тада календар увео је Конвент 1793. године.

Организација уједињених нација расправљала је о новом, светском календару, према коме би се година дијелила на четири једнака квартала, с тим што би у сваком кварталу први мјесец (јануар, април, јул и октобар) имао по 31, а сви остали по тридесет дана. С обзиром да није нађено рjeшење за један, односно два дана, светски календар је још увијек пројекат.

